

اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان اصفهان
معاونت اقتصادی

مجموعه گزارشات بازار پول

شماره (۲)

اردیبهشت ماه ۱۳۹۵

نام خداوند بخشنده مهربان

اطلاعات سند

نام پروژه	مجموعه گزارشات بازار پول شماره (۲)
ناظر پروژه	علی صبوحی، مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان اصفهان
مدیر پروژه	شهرام رئیسی دهکردی، معاون اقتصادی
مجری پروژه	علی خرمی پور
شماره نامه ارجاعی	
کد سند	
تاریخ تهیه	اردیبهشت ۱۳۹۶
تاریخ نشر سند	اردیبهشت ۱۳۹۶
نام فایل الکترونیکی	
مسئول تهیه سند	علی خرمی پور
نوع طبقه بندی سند	

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است

فهرست

- بازار بین بانکی..... ۴
- ۱- ۱ مقدمه..... ۴
- ۲- ۱ روند معاملات بازار بین بانکی..... ۴
- ۳- ۱ روند سپرده پذیری و سپرده گذاری بانکها..... ۵
- ۴- ۱ قراردادهای بازار بین بانکی به تفکیک سررسید..... ۱۰

بازار بین بانکی

۱-۱ مقدمه

بازار بین بانکی یکی از اجزای بازار پول است که در آن بانکها و سایر مؤسسات اعتباری نسبت به معاملات با یکدیگر جهت تأمین مالی کوتاه مدت مبادرت می ورزند. این بازار حداقل دو نقش حیاتی در نظامهای مالی نوین ایفا می کند. اولین و مهم ترین نقش آن ها نقش مداخله فعالانه و مؤثر بانک مرکزی در اجرای سیاست پولی از طریق راهبری نرخهای سود است. دوم، بازارهای بین بانکی کارآمد و قوی دارند تا بانک مرکزی بتواند به نرخ سود مطلوب مورد نظر خود دست یابد و مؤسسات مالی نیز بتوانند به شکل کارایی به مبادله نقدینگی در میان خود بپردازند.

بر این اساس، بازار پول بین بانکی نقشی اساسی در اجرای سیاستهای پولی دارد. این بازار نقطه شروع مکانیزم انتقال تکانه های سیاستهای پولی است و در کشورهای صنعتی نرخ سپرده های یک شبه (OVERNIGHT) در این بازار، هدف عملیاتی بانک مرکزی است. بنابراین اطلاع از عملکرد این بازار و عوامل تعیین کننده نرخ بازار بین بانکی دارای اهمیت بالایی است.

در مجموع، توسعه و تعمیق بازار بین بانکی ریالی نتایج مطلوبی را در پی خواهد داشت که اهم آن عبارتند از: اجرای مؤثرتر سیاستهای پولی و اعتباری، بهبود مدیریت نقدینگی بانکها، کاهش اضافه برداشت آنها از بانک مرکزی، کاهش هزینه های تجهیز منابع برای بانکها و امکان کاهش نرخ سود تسهیلات از این طریق و تقویت توان مالی بانکها در جهت تأمین واحدهای تولیدی و سرمایه گذاری.

لازم به ذکر است پس از تصویب مقررات حاکم بر بازار بین بانکی ریالی و دستورالعمل اجرایی مربوطه در سال ۱۳۸۳، این بازار پس از پذیرش عضویت بانکهای متقاضی فعالیت خود را از تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱۸ رسماً شروع کرد.

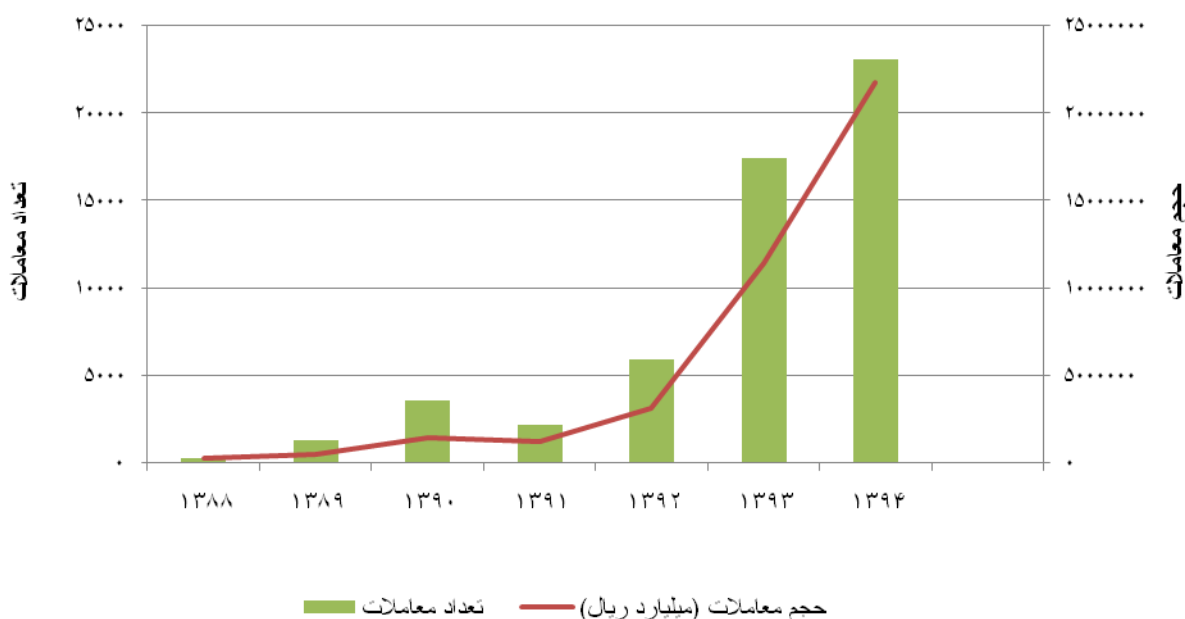
۱-۲ روند معاملات بازار بین بانکی

در سال ۱۳۸۷ این بازار با تعداد ۱۰ بانک عضو و ۱۷ فقره معامله به ارزش ۸۵۰۰ میلیارد (بدون در نظر گرفتن معاملات بانک مرکزی) شروع به کار کرده است که با رشد ۲۸۴۶/۱ درصد حجم معاملات به ۲۵۰۰۴۰ در سال ۱۳۸۸ رسیده است که تعداد معاملات نیز در همان سال به ۲۱۰ فقره رسیده است. معاملات در این بازار همواره به جز سال ۱۳۹۱ با رشدی صعودی همراه بوده است و در سال ۱۳۹۴ به تعداد ۲۳۰۳۱ فقره معامله به ارزش ۲۱۷۱۵۸۹۸ میلیارد ریال در پایان سال ۱۳۹۴ رسیده است همچنین با افزایش تعداد اعضا تعداد بانکهای عضو این بازار به ۲۸ بانک افزایش یافته است... شایان ذکر است که کاهشی که در سال ۱۳۹۱ در حجم و تعداد معاملات رخداد منجر به افزایش ۱۷/۶ درصدی نرخ مرجع شد. با راه اندازی این بازار بهبود محسوسی در وضعیت بانکها به وجود آمد به نحوی که اضافه برداشت از بانک مرکزی کاهش و پیشرفت قابل ملاحظه ای در مسیر صحیح تأمین نقدینگی از طریق عملیات بازار اتفاق افتاد.

جدول (۱) حجم معاملات و تعداد معاملات بازار بین بانکی در طی سال های ۹۴-۱۳۸۷

سال	حجم معاملات (میلیارد ریال)	تعداد معاملات	تعداد بانک های عضو	رشد حجم معاملات
۱۳۸۷	۸۵۰۰	۱۷	۱۰	-
۱۳۸۸	۲۵۰۰۴۰	۲۱۰	۱۸	۲۸۴۶/۱
۱۳۸۹	۴۳۵۲۹۹	۱۲۵۸	۱۸	۷۴۰/۱
۱۳۹۰	۱۴۰۰۰۴۱	۳۵۴۴	۱۹	۲۲۱/۶
۱۳۹۱	۱۲۱۳۲۰۰	۲۱۱۰	۲۴	-۱۳/۳
۱۳۹۲	۳۱۱۰۲۱۹	۵۸۸۶	۲۸	۱۵۶/۴
۱۳۹۳	۱۱۳۸۶۵۴۴	۱۷۳۷۰	۲۸	۲۶۶/۱
۱۳۹۴	۲۱۷۱۵۸۹۸	۲۳۰۳۱	۲۸	۹۰/۷

نمودار (۱) روند حجم و تعداد معاملات در بازار بین بانکی طی سال های ۹۴-۱۳۸۷

۳-۱ روند سپرده پذیری و سپرده گذاری بانک ها

اگرچه در سال های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ بیشترین حجم از سپرده گذاری و سپرده پذیری متعلق به بانک های خصوصی است و بانک های خصوصی در رتبه دوم قرار می گیرد، اما از ۱۳۹۰ بانک های خصوصی بیشترین سهم از حجم سپرده گذاری و سپرده پذیری را داشته اند.

بر اساس نمودارهای (۲) الی (۶) همان طور که مشخص است طی سالهای ۹۲-۱۳۸۸ بانکهای خصوصی سپرده گذار بوده اند و بانکهای دولتی و خصوصی سپرده پذیر بوده اند، حال آنکه این روند در طی سالهای ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ معکوس گردیده و بانکهای خصوصی سپرده پذیر گردیده اند و بانکهای دولتی و خصوصی شده سپرده گذار شده اند.

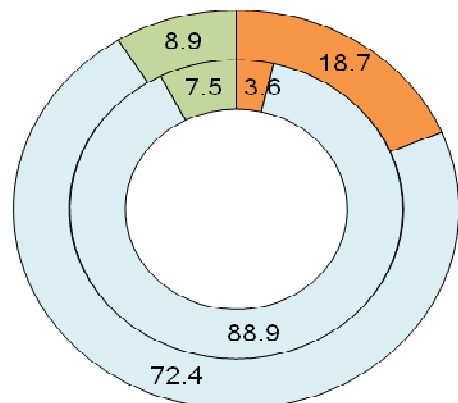
جدول (۲) سهم بانکها از سپرده گذاری و سپرده پذیری طی سالهای ۹۴-۱۳۸۸

بانکها	حجم سپرده گذاری	درصد	حجم سپرده پذیری	درصد	حجم کل	درصد
۱۳۸۸	بانکهای خصوصی	۴۳۰۰	۳,۶	۲۲۳۹۰	۱۸,۷	۲۶۶۹۰
	بانکهای خصوصی شده	۱۰۶۷۰۰	۸۸,۹	۸۶۹۵۰	۷۲,۴	۱۹۳۶۵۰
	بانکهای دولتی	۹۰۲۰	۷,۵	۱۰۶۸۰	۸,۹	۱۹۷۰۰
	جمع	۱۲۰۰۲۰	۱۰۰	۱۲۰۰۲۰	۱۰۰	۲۴۰۰۴۰
۱۳۸۹	بانکهای خصوصی	۲۱۶۰۵۶	۴۹,۶	۷۶۸۵۸	۱۷,۶	۲۹۲۹۱۴
	بانکهای خصوصی شده	۱۳۴۰۵۶	۳۰,۸	۱۹۶۲۶۹	۴۵,۱	۳۳۰۳۲۵
	بانکهای دولتی	۸۵۱۸۷	۱۹,۶	۱۶۲۱۷۲	۳۷,۳	۲۴۷۳۵۹
	جمع	۴۳۵۲۹۹	۱۰۰	۴۳۵۲۹۹	۱۰۰	۸۷۰۵۹۸
۱۳۹۰	بانکهای خصوصی	۹۰۹۰۹۵	۶۴,۹	۶۲۰۸۹۴	۴۴,۳	۱۵۲۹۹۸۹
	بانکهای خصوصی شده	۴۸۲۵۶۱	۳۴,۵	۵۱۵۲۴۲	۳۶,۸	۹۹۷۸۰۳
	بانکهای دولتی	۸۳۸۵	۰,۶	۲۶۳۹۰۵	۱۸,۹	۲۷۲۲۹۰
	جمع	۱۴۰۰۰۴۱	۱۰۰	۱۴۰۰۰۴۱	۱۰۰	۲۸۰۰۰۸۲
۱۳۹۱	بانکهای خصوصی	۵۴۶۴۳۴	۴۵	۴۷۷۹۸۰	۳۹,۴	۱۰۲۴۴۱۴
	بانکهای خصوصی شده	۶۴۰۰۰۲	۵۲,۷	۶۳۴۷۳۶	۵۲,۳	۱۲۷۴۷۳۸
	بانکهای دولتی	۲۶۷۶۵	۲,۳	۱۰۰۴۸۵	۸,۳	۱۲۷۲۵۰
	جمع	۱۲۱۳۲۰۱	۱۰۰	۱۲۱۳۲۰۱	۱۰۰	۲۴۲۶۴۰۲
۱۳۹۲	بانکهای خصوصی	۱۹۷۷۱۸۱	۶۴	۱۴۵۶۸۳۹	۴۷	۳۴۳۴۰۲۰
	بانکهای خصوصی شده	۹۷۴۰۰۶	۳۱	۱۴۸۵۶۲۱	۴۸	۲۴۵۹۶۲۷
	بانکهای دولتی	۱۵۹۰۳۲	۵	۱۶۷۷۵۹	۵	۳۲۶۷۹۱
	جمع	۳۱۱۰۲۱۹	۱۰۰	۳۱۱۰۲۱۹	۱۰۰	۶۲۲۰۴۳۸
۱۳۹۳	بانکهای خصوصی	۵۶۶۱۳۴۱	۴۹,۶	۷۳۰۹۵۳۸	۶۴,۲	۱۲۹۷۰۸۷۹
	بانکهای خصوصی شده	۳۶۲۰۷۶۳	۳۱,۸	۳۱۷۱۹۴۶	۲۷,۸	۶۷۹۲۷۰۹
	بانکهای دولتی	۲۱۱۴۴۴۰	۱۸,۶	۹۰۵۰۶۰	۸	۳۰۱۹۵۰۰
	جمع	۱۱۳۸۶۵۴۴	۱۰۰	۱۱۳۸۶۵۴۴	۱۰۰	۲۲۷۷۳۰۸۸
۱۳۹۴	بانکهای خصوصی	۸۹۶۴۰۶۵	۴۱,۳	۱۶۲۸۳۲۵۵	۷۴,۹۸	۲۵۲۴۷۳۲۰
	بانکهای خصوصی شده	۵۹۵۳۵۵۶	۲۷,۴	۲۸۸۹۷۷۵	۱۳,۳۱	۸۸۴۳۳۳۱
	بانکهای دولتی	۶۷۷۴۴۵۲	۳۱,۲	۲۴۹۱۴۸۸	۱۱,۴۷	۹۲۶۵۹۴۰
	مؤسسات اعتباری	۲۳۸۲۵	۰,۱	۵۱۳۸	۰	۲۸۹۶۳
	جمع	۲۱۷۱۵۸۹۸	۱۰۰	۲۱۷۱۵۸۹۸	۱۰۰	۴۳۴۳۱۷۹۶

نمودار (۲) سهم بانک‌ها از سپرده‌گذاری و سپرده پذیري

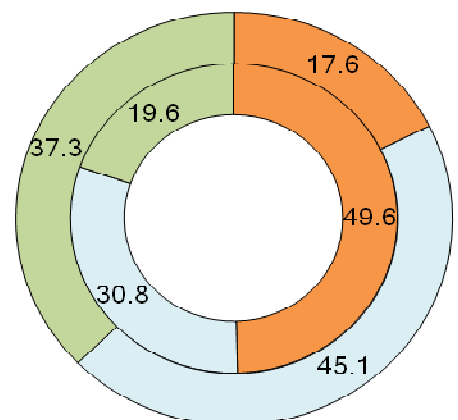
- بانکهای خصوصی
- بانکهای خصوصی شده
- بانکهای دولتی

حلقه درونی: سهم سپرده گذاری سال ۱۳۸۸
حلقه بیرونی: سهم سپرده پذیري سال ۱۳۸۸

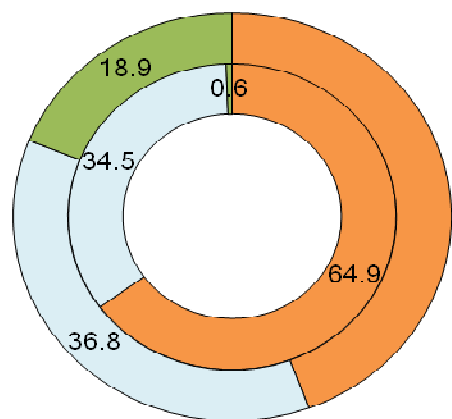
- بانکهای خصوصی
- بانکهای خصوصی شده
- بانکهای دولتی

حلقه درونی: سهم سپرده گذاری سال ۱۳۸۹
حلقه بیرونی: سهم سپرده پذیري سال ۱۳۸۹

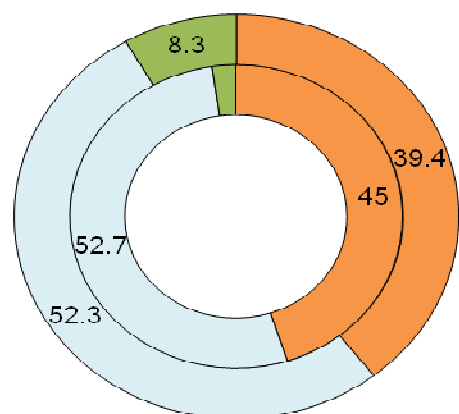
- بانکهای خصوصی
- بانکهای خصوصی شده
- بانکهای دولتی

حلقه درونی: سهم سپرده گذاری سال ۱۳۹۰
حلقه بیرونی: سهم سپرده پذیري سال ۱۳۹۰

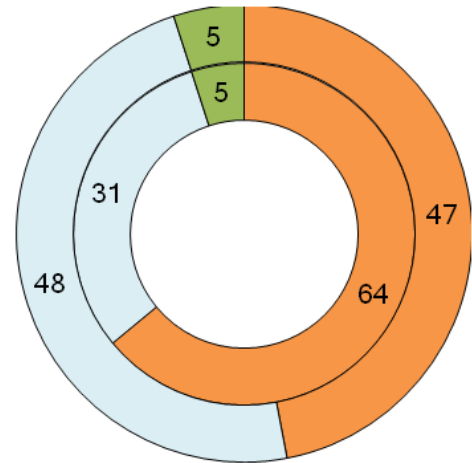

- بانکهای خصوصی
- بانکهای خصوصی شده
- بانکهای دولتی

حلقه درونی: سهم سپرده گذاری سال ۱۳۹۱
حلقه بیرونی: سهم سپرده پذیري سال ۱۳۹۱

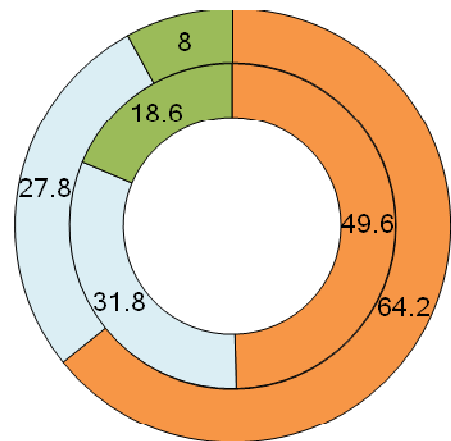
- بانکهای خصوصی
- بانکهای خصوصی شده
- بانکهای دولتی

حلقه درونی: سهم سپرده گذاری سال ۱۳۹۲

حلقه بیرونی: سهم سپرده پذیری سال ۱۳۹۲

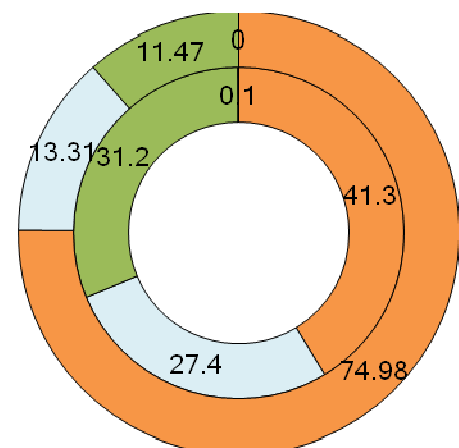
- بانکهای خصوصی
- بانکهای خصوصی شده
- بانکهای دولتی

حلقه درونی: سهم سپرده گذاری سال ۱۳۹۳

حلقه بیرونی: سهم سپرده پذیری سال ۱۳۹۳

- بانکهای خصوصی
- بانکهای خصوصی شده
- بانکهای دولتی
- موسسات اعتباری

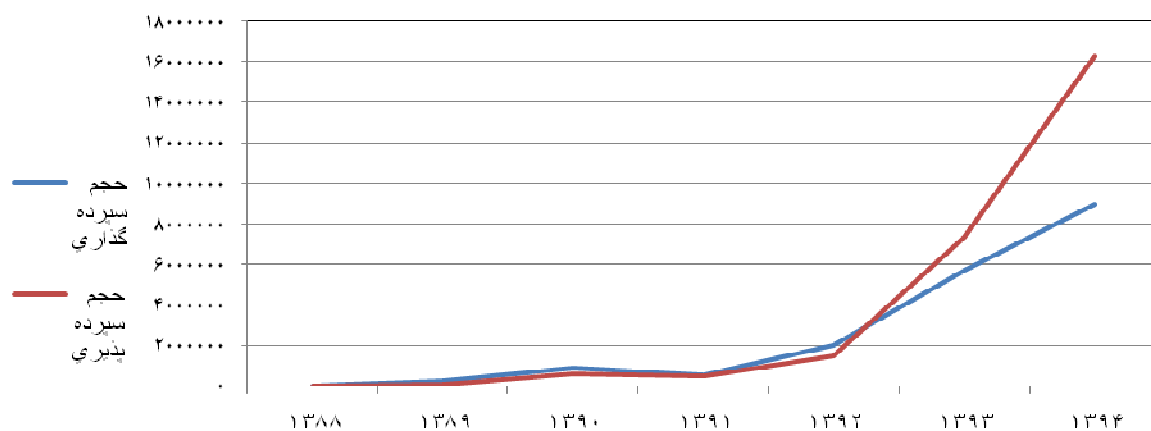

حلقه درونی: سهم سپرده گذاری سال ۱۳۹۴

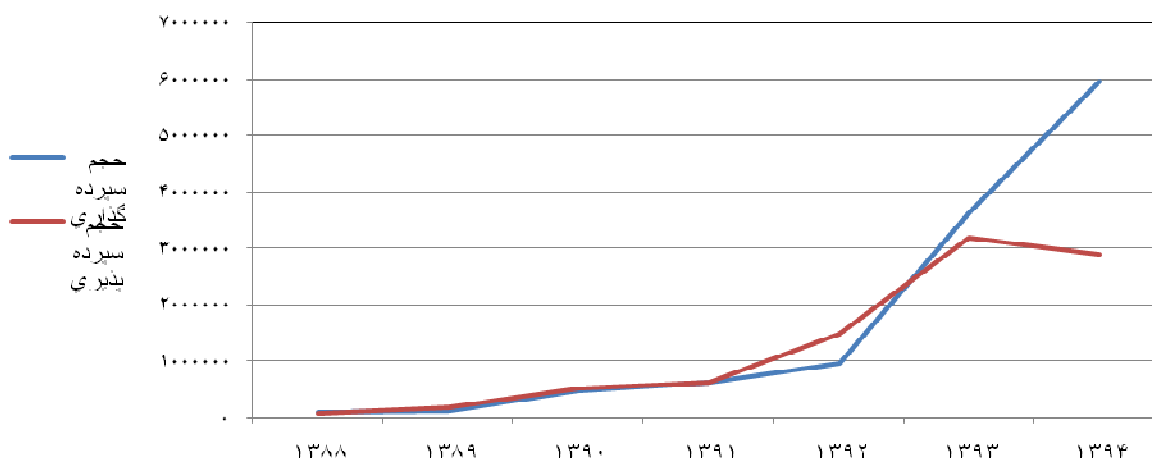
حلقه بیرونی: سهم سپرده پذیری سال ۱۳۹۴

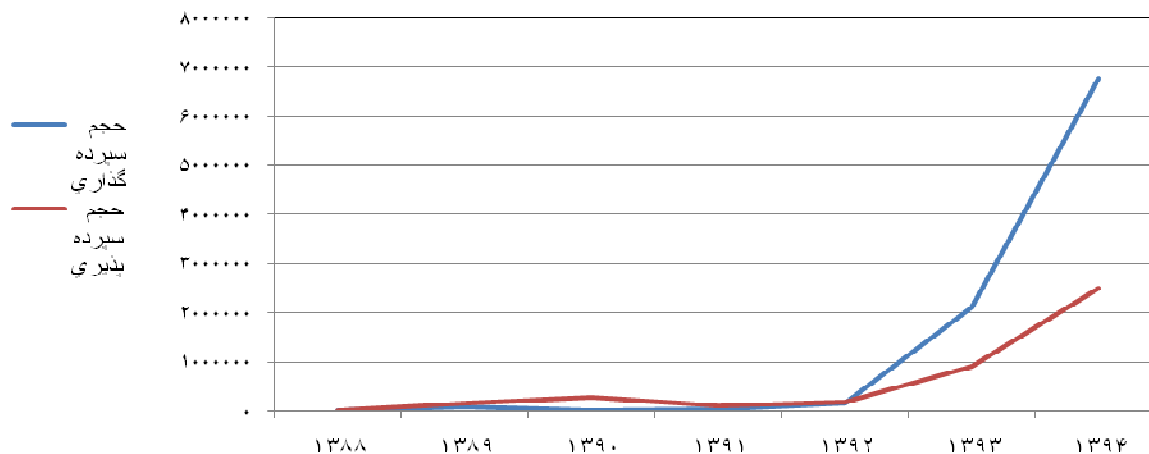
نمودار (۳) حجم سپرده‌گذاری و سپرده‌پذیری بانک‌های خصوصی

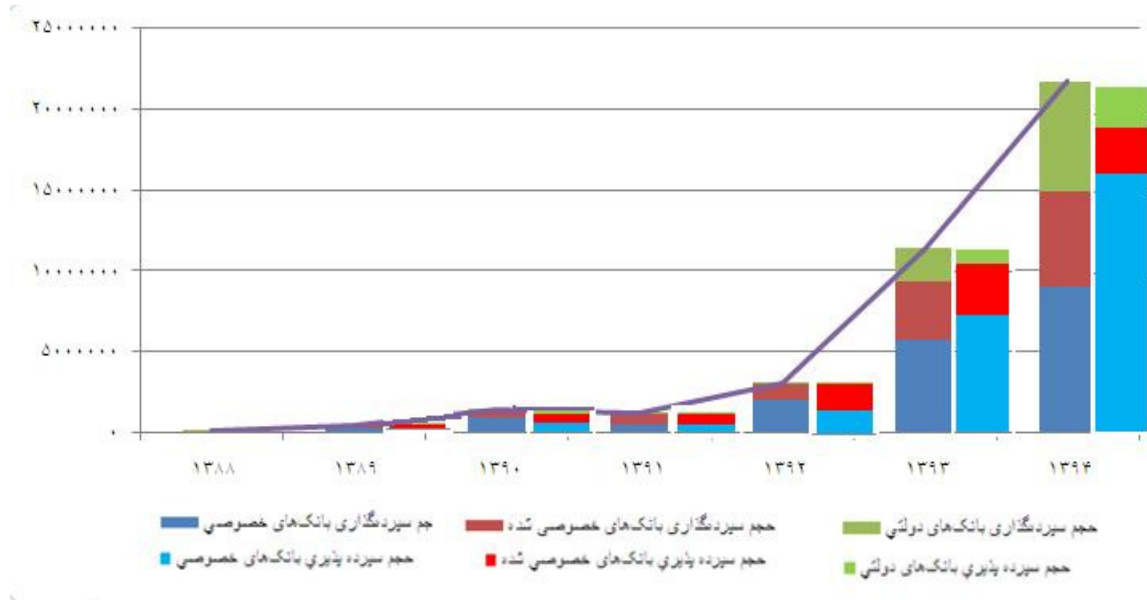
نمودار (۴) حجم سپرده‌گذاری و سپرده‌پذیری بانک‌های خصوصی شده

نمودار (۵) حجم سپرده‌گذاری و سپرده‌پذیری بانک‌های دولتی

نمودار (۵) حجم سپرده گذاری و سپرده پذیری (میلیارد ریال)

۴-۱ قراردادهای بازار بین بانکی به تفکیک سررسید

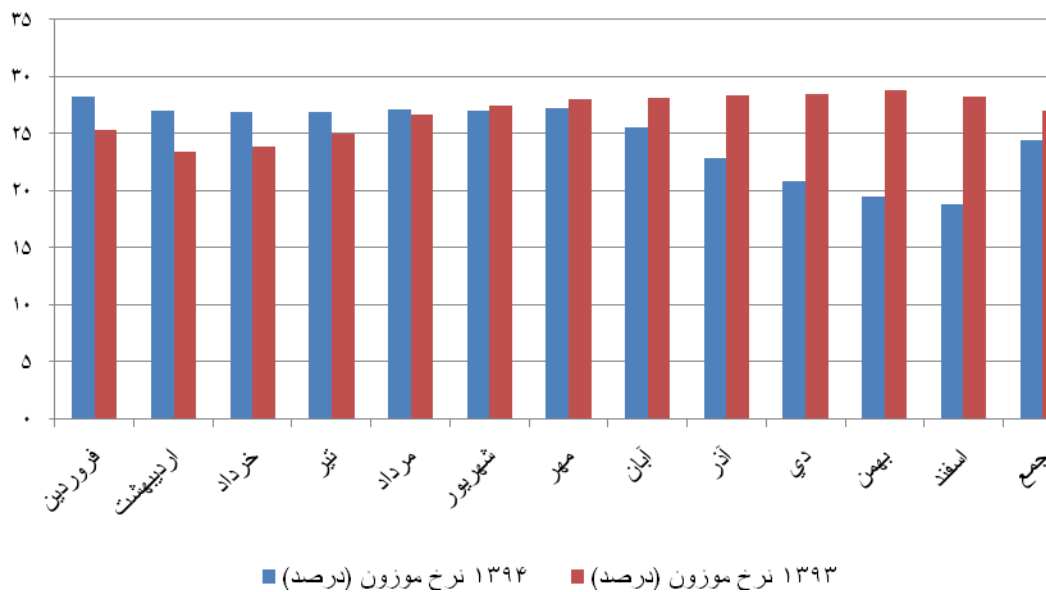
بر مبنای جدول (۳) بیشترین حجم معاملات در بازار بین بانکی متعلق به معاملات یک‌شبه می‌باشد که در سال ۸۹ سهم این نوع معاملات برابر ۷۴/۳ درصد بوده که تا سال ۱۳۹۳ این سهم رشد کرده و به ۹۴/۵ درصد رسیده است ارزش این نوع معاملات در سال ۱۳۸۹ برابر ۳۲۳۵۵۲ میلیارد ریال بوده است که تا سال به مبلغ ۱۰۷۶۳۶۳۹ میلیارد ریال رسیده است و تقریباً ۳۳ برابر شده است.

جدول (۳) حجم معاملات بین بانکی به تفکیک نوع معامله

نوع معامله	سال ۱۳۸۹		۱۳۹۰		۱۳۹۱		۱۳۹۲		۱۳۹۳		رشد نسبت به دوره مشابه
	حجم (میلیارد ریال)	سهم (درصد)	حجم (میلیارد ریال)	سهم (درصد)	حجم (میلیارد ریال)	سهم (درصد)	حجم (میلیارد ریال)	سهم (درصد)	حجم (میلیارد ریال)	سهم (درصد)	
یک شبه	۳۲۳۵۵۲	۷۴,۳	۱۰۷۳۸۶۸	۷۶,۷	۸۶۶۸۸۶	۷۱,۵	۲۸۳۷۵۶۵	۹۱,۲	۱۰۷۶۳۶۳۹	۹۴,۵	۲۷۹,۳
یک هفته	۱۴۴۸۶	۳,۲	۱۶۰۸۰	۱,۱	۲۳۱۹۰	۱,۹	۳۷۷۷۰	۱,۲	۱۳۲۲۸۳	۱,۲	۲۵۰,۲
دو هفته	۳۱۰۰	۰,۷	۱۲۷۰	۰,۱	-	-	۱۶۰۰	۰,۱	۷۱۶۷۰	۰,۶	۴۳۷۹,۴
سه هفته	-	۰	-	۰	-	-	۳۰۰۰	۰,۱	۱۷۵۰	۰	-۴۱,۷
یک ماهه	۸۵۰۰	۲	۱۶۸۰۰	۱,۲	۲۶۱۰۰	۲,۲	۷۷۳۷۰	۲,۵	۱۲۲۹۱۵	۱,۱	۵۸,۹
دو ماهه	۹۰۰	۰,۲	۱۹۵۰	۰,۱	۶۹۰۰	۰,۶	۶۸۰۰	۰,۲	۶۳۰۰	۰,۱	-۷,۴
سه ماهه	۲۸۰۰	۰,۶	۸۰۰	۰,۱	۱۶۴۰	۰,۱	۱۵۷۱۰	۰,۵	۷۹۵۸	۰,۱	-۴۹,۳
چهار ماهه	-	۰	-	۰	-	-	-	-	۳۰۰۰	۰	-
شش ماهه	۱۰۰۰	۰,۲	۳۰۰	۰	۱۳۰۰	۰,۱	-	-	۸۰۰	۰	-
یک ساله	-	۰	-	۰	-	-	-	-	۵۰۰	۰	-
سایر	۸۰۹۶۱	۱۸,۶	۲۸۸۹۷۳	۲۰,۶	۲۸۷۱۸۴	۲۳,۷	۱۳۰۴۰۴	۴,۲	۲۷۸۷۲۹	۲,۴	۱۱۳,۷
جمع	۴۳۵۲۹۹	۱۰۰	۱۴۰۰۰۴۱	۱۰۰	۱۲۱۳۲۰۰	۱۰۰	۳۱۱۰۲۱۹	۱۰۰	۱۱۳۸۹۵۴۴	۱۰۰	۲۶۶,۲

بر اساس نمودار (۶) نرخ موزون در بازار بین بانکی در نیمه اول سال ۱۳۹۴ همواره بیش از دوره مشابه در سال ۹۳ بوده است و این نرخ بالاتر از ۲۵ درصد بوده اما در نیمه دوم سال ۱۳۹۴ این روند معکوس شده و روندی نزولی پیش گرفته و تنها در اسفند ماه رشد داشته است اما نرخ موزون سال ۱۳۹۳ بالاتر از مدت مشابه در سال ۱۳۹۴ قرار است.

نمودار (۶) نرخ موزون استقراض در بازار بین بانکی (درصد)

یکی از دلایل افزایش نرخ استقراض در سال نیمه اول ۱۳۹۴ نسبت به دوره مشابه در سال قبل افزایش چشمگیر حجم معاملات است به نحوی که در پایان سال ۱۳۹۴ حجم معاملات در بازار بین بانکی به میزان ۱۹۲ درصد رشد کرده است.

مقایسه حجم معاملات بازار بین بانکی به تفکیک ماه در سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۳

